

Handläggare: Marianne Berg Ekbohm
Telefon: 08 508 35 514

Till arbetsmarknadsnämnden
den 17 april 2012

Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015

Förvaltningens förslag till beslut

1. Underlag för budget för 2013 med inriktning 2014 och 2015 godkänns.
2. Omedelbar justering.

Charlotte Svensson
arbetsmarknadsdirektör

Karin Eriksson Bech
utvecklingschef

Helene Bengtson
chef arbetsmarknadsavdelningen

Lars Brandt
chef vuxenutbildningsavdelningen

Lott Jansson
kommunikationschef

Monika Johansson
Personalchef

Thomas Lundberg
ekonomichef

Leif Styfberg
chef sfi-avdelningen

Sammanfattning

Stockholm växer och i ett nationellt perspektiv har hela Stockholmsregionen en stark ställning. Förändringar i omvärlden och en vikande konjunktur påverkar förutsättningarna på arbetsmarknaden. Visserligen förväntas fler sysselsätta genom att staden växer, men samtidigt ökar också antalet arbetslösa. Arbetsförmedlingen signalerar ökande svårigheter på arbetsmarknaden för kortutbildade och grupper med svag anknytning till arbetsmarknaden. Det finns en uppenbar risk att staden står inför en brist på utbildad arbetskraft samtidigt som arbetsmöjligheterna för kortutbildade försämras.

Ungdomsarbetslösheten är ännu inte så hög i Stockholm. De senaste siffrorna visar att arbetslösheten bland unga i Stockholm är cirka 8 procent och i riket cirka 17 procent. Inom vissa grupper är behoven av insatser dock stora. Det gäller framför allt unga utan gymnasieutbildning.

Utvecklingen på arbetsmarknaden påverkar nämndens verksamheter och får betydelse för planeringen den kommande treårsperioden. Uppdraget att rusta människor för jobb är en utmaning som kräver förmåga att anpassa verksamheten till behoven på arbetsmarknaden. Nämnden ser behov av ökade satsningar framförallt på personer som är långtidsarbetslösa, funktionsnedsatta och ungdomar med kort utbildning samt unga som står utanför både skola och arbetsliv. Nämnden bedriver ett utvecklat och fungerande matchningsarbete såväl lokalt ute på de olika jobbtorgen som centralt genom Jobbtorg Matchning. Utifrån arbetsmarknadens behov behöver matchningsarbetet förstärkas ytterligare och profileras utifrån de grupper som har störst svårigheter att få ett arbete.

Individanpassade lösningar med inslag av såväl arbetslivsinriktade insatser som utbildning i både svenska språket och andra ämnen behöver utvecklas vidare i ett fördjupat samarbete mellan sfi, vuxenutbildning och arbetsmarknadsavdelningen.

Vuxenutbildningen behöver utvecklas för att locka fler med svag ställning på arbetsmarknaden att utbilda sig. Kortare yrkesinriktade utbildningar måste kombineras med olika insatser för att få kortutbildade att också våga satsa på längre utbildningar. Studie- och yrkesvägledningen utvecklas för att vägleda fler till rätt utbildning utifrån personliga förutsättningar.

Förutom utvecklingen på arbetsmarknaden kommer såväl beslutade som aviserade förändringar i regelverket för vuxenutbildning och sfi att påverka utvecklingen av nämndens verksamhet. Den nya skollagen, vuxenutbildningsförordningen, nya ämnes- och kursplaner samt ny betygsskala är förändringar som ska tillämpas redan från juli 2012. Utredningar om tidsbegränsad sfi och införande av sfi-peng ställer krav på förändringar av sfi-verksamheten. Pågående utredning om ökat arbetskraftsdeltagande bland nyanlända utrikesfödda kvinnor samt översynen av den kommunala vuxenutbildningen på grundläggande nivå ställer nya krav och innebär förskjutningar i ansvar mellan sfi och grundläggande vuxenutbildning. Slutligen kan samhällsorienteringen påverkas om riksdagen beslutar att utvidga målgruppen.

För att nämnden ska lyckas i sitt uppdrag att rusta människor för jobb, erbjuda adekvata utbildningsinsatser och få fler att gå från bidrag till arbete är det strategiskt att fortsätta att utveckla samverkan med olika delar av arbetsmarknaden samt med Arbetsförmedlingen, stadsdelsnämnderna och andra aktörer i regionen.

Ärendet

Enligt kommunallagen (1991:900) ska en kommuns budget innehålla en plan för ekonomin för en period om tre år. Den plan som nu är aktuell att ta ställning till omfattar åren 2013 till och med 2015. Stadens nämnder ska därför analysera vilka frågor som påverkar verksamhetens utveckling och ekonomi. Utgångspunkten för detta är stadens Vision 2030, förändringar i omvärlden samt analyser av den egna verksamhetens utveckling. Större avvikelser eller förändringar jämfört med den plan som kommunfullmäktige beslutade om i budget 2012 ska analyseras och kommenteras.

Under kommunfullmäktiges tre inriktningsmål görs en övergripande och sammanfattande analys av verksamheten för åren 2013 till och med 2015. I detta ingår hur nämndens verksamhet påverkas av utvecklingstendenser, strukturella frågor och förändringar i omvärlden, avsnitt 1. I avsnitt 2 redovisas den förväntade utvecklingen inom respektive verksamhetsområde. I avsnitt 3 görs en sammanfattande ekonomiska analys, utvecklingen av e-tjänster och stora projekt som inte är investeringar redovisas också. I bilagan lämnas en lokalförsörjningsplan.

Detta ärende har utarbetats av ekonomistaben i samarbete med förvaltningens avdelningar och övriga staber.

1. Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Nämnden bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål genom att rusta människor för jobb.

Nedan redovisas nämndens strategiska utvecklingsområden för åren 2013-2015.

1.1 Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

Insatser för långtidsarbetslösa

- Den påbörjade satsningen för att vidareutveckla arbetsmarknadsinsatser för långtidsarbetslösa har fortsatt hög prioritet. Utvecklingsarbetet sker delvis i projektform med stöd av europeiska socialfonden.
- För långtidsarbetslösa med funktionsnedsättning ska fortsatt metodutveckling ske genom Open Eyes och Jobbtorg Resurs.

Insatser för ungdomar

- Den relativt höga ungdomsarbetslösheten kräver fortsatt utvecklingsarbete. Pågående projekt ska utvärderas och införlivas i ordinarie verksamhet.
- Samverkan om 16-19 åringarna utifrån det kommunala uppföljningsansvaret utvecklas och ska omfatta såväl Arbetsförmedlingen som utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna. Samverkan ska syfta dels till att nå fler unga som inte arbetar eller studerar, dels till att utveckla insatser som kan motivera ungdomarna att delta i organiserade aktiviteter med inriktning mot arbete eller studier.

Fler till studier

- För att rusta de som står långt från arbetsmarknaden för arbete behövs individanpassade lösningar med inslag av såväl arbetslivsinriktade insatser som utbildning både i svenska språket och i andra ämnen. Därför ska det påbörjade samarbetet mellan sfi, vuxenutbildningen och jobbtorgen utvecklas och nya kombinationer av insatser prövas.
- En verksamhetsövergripande satsning ska göras där otraditionella insatser prövas i syfte att finna verkningsfulla utbildningsinsatser främst för unga vuxna men även för andra grupper med svag utbildningsbakgrund och svag ställning på arbetsmarknaden.
- Nämndens studie- och yrkesvägledning ska utvecklas i syfte att vägleda fler med svag ställning på arbetsmarknaden till yrkesutbildningar inom vuxenutbildningen. Beslutade förändringar i regelverket för vuxenutbildningen förväntas också leda till ökat behov av studie- och yrkesvägledning.
- Specialinriktade kurser i svenska för den ökande gruppen invandrare som varit i landet en längre tid, men som på grund av arbetsmarknadens krav

söker sig tillbaka till sfi, bland annat för de med specifika behov som att kunna dokumentera och läsa föreskrifter relaterade till arbetsmiljön ökar.

- Utveckla informationsvägar och metoder för att nå grupper som sfi inte når idag.

Ökad samverkan med näringslivet

- Såväl arbetsmarknadsavdelningen som vuxenutbildning och sfi ska öka fokuseringen på samverkan med näringslivet och att utveckla insatser och utbildningar utifrån arbetsmarknadens behov.

1.2 Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras

- Kvaliteten i nämndens egna arbetsmarknadsinsatser ska utvecklas ytterligare utifrån pågående arbete med resultatbaserad styrning. Det ska leda till ett enhetligt och kvalitetssäkrat arbetssätt inom Jobbtorg Stockholm.
- I samverkan med de externa leverantörerna av arbetsmarknadsinsatser ska kvalitetsarbetet utvecklas genom tydlig uppföljning av hur olika insatser leder till framsteg för aspiranterna. Genom utveckling av strukturerade uppföljningsmallar ska aspiranternas lärande säkerställas.
- Metoder och verksamheter ska utvecklas genom att nämnden på ett strukturerat sätt ska ta tillvara goda exempel och erfarenheter från andra länder. Internationellt erfarenhetsutbyte ska ske, bland annat genom projektet "Transnet".
- Utbildningens kvalitet ska säkerställas genom en tydlig fokusering på mål och resultat, strategiskt utvecklingsarbete inom egenregiverksamheterna samt en utökad tillsyn och kvalitetsuppföljning av såväl egenregi som externa leverantörer.
- Inom vuxenutbildningen finns en hög grad av valfrihet och ett stort utbud av kurser inom olika teoretiska och yrkesinriktade utbildningar. Strävan är att valfriheten ska öka ytterligare genom så kallade "frisök", vilket innebär att studerande får tillgång till egen regi inom de kommuner som ingår i vuxtio.
- En strategiskt viktig fråga är att implementera programmet för kvalitetsutveckling som kommunfullmäktige beslutat om i mars 2012. Alla medarbetare ska engageras i kvalitetsarbetet och vara delaktiga i förbättringsarbetet. Uppföljning och analys av verksamhetens resultat ska förbättras och processer som leder till bättre kvalitet och kostnadseffektivitet ska utvecklas.
- Utifrån stadens program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning - En stad för alla – genomför nämnden aktiviteter för att personer med funktionsnedsättning ska kunna vara delaktiga i samhället. Aktiviteterna utgår från de mål i programmet som gäller för nämndens verksamhetsområde.
- En viktig kvalitetsfråga är att bevaka de nationella minoriteternas särskilda rätt till service och omsorg i staden.

1.3 Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

- Nämndens resurser ska användas effektivt och omedelbara åtgärder ska vidtas vid befarade underskott.
- Genom att arbeta i stadens verksamhetssystem sker en effektivisering. Det innebär att all rapportering och uppföljning av verksamhetens mål görs i systemet ILS-webb. Den ekonomiska uppföljning, rapporteringen och redovisningen sker i ekonomisystemet Agresso. Lokalanvändningen registreras i LOIS vars användning kommer att utökas.
- Ett strategiskt arbete med it-baserat verksamhetsstöd kommer att effektivisera nämndens verksamheter och samtidigt förbättra servicen till medborgarna. Utveckling av e-tjänster och digitala lösningar som stöd i handläggning och i ärendehantering prioriteras. Det gäller till exempel verksamhetssystemet FLAI och Jobbtorgsportalen, men också digitaliserad hantering av registratur och nämndadministration.
- Förvaltningens interna processer ska ses över i syfte att hitta lösningar som är effektivare, säkrare och förbättrar kvaliteten.
- Bildandet av arbetsmarknadsnämnden innebär att stadens resurser med inriktning mot arbetsmarknad samlades. Detta innebär en rad synergieffekter och fördelar för brukarna men även att verksamheterna på sikt blir mer kostnadseffektiva.
- Lokalanvändningen och övriga lokalanknutna kostnader ses över och effektiviseras löpande. Lokaler ska i större utsträckning samutnyttjas av flera verksamheter.

2. Nämndens verksamhetsområde

Omvärldsfaktorer av betydelse för nämndens verksamheter

Utvecklingen på arbetsmarknaden

Stockholm växer och i ett nationellt perspektiv har hela Stockholmsregionen en stark ställning, både ekonomiskt och för sysselsättningen. Trots detta drabbas även Stockholm av de förändringar i omvärlden som för närvarande leder till en avmattning av konjunkturen. Inget tyder dock ännu på att antalet sysselsatta i länet kommer att minska. Däremot kan ökningen av antalet sysselsatta komma att bromsa in. Arbetsmarknadsutsikterna för Stockholms län är att 10 000 fler ska komma i arbete under 2012. Samtidigt beräknas arbetslösheten öka. En ökning av befolkningen innebär att sysselsättningen ökar samtidigt som antalet arbetslösa ökar.

Arbetsförmedlingen signalerar särskilt ökande svårigheter för grupper med svag ställning på arbetsmarknaden. Detta gäller långtidsarbetslösa, funktionsnedsatta, nyanlända och ungdomar som saknar fullgjord gymnasieutbildning. Särskilt svår är situationen för utrikes födda ungdomar som saknar gymnasial utbildning. Det gäller inte enbart ungdomar i gymnasieåldern, utan allt fler unga vuxna i åldersgruppen upp till 35 år. Arbetsförmedlingen bedömer att gruppen med svag ställning på arbetsmarknaden ökar fram till 2013.

Arbetsförmedlingen varnar också för en situation där bristen på utbildad arbetskraft ökar samtidigt som arbetsmöjligheterna för kortutbildade minskar.

Förändringarna på arbetsmarknaden påverkar nämndens verksamheter. En stor del av de inskrivna på Jobbtorg Stockholm är kortutbildade och kan därmed anses tillhöra de grupper som kan komma att få det allt svårare att komma in på arbetsmarknaden. Det innebär nya utmaningar för nämndens verksamheter. Ökat fokus måste läggas på matchningsarbete riktat till kortutbildade. Men utvecklingen ställer också krav på nya arbetsätt inom sfi och vuxenutbildning för att locka fler kortutbildade att välja utbildning. Satsningar på yrkesutbildningar av olika längd och omfattning är ett sätt. Samtidigt är det viktigt att även stimulera fler kortutbildade till annan form av vidareutbildning.

Av de ungdomar som kommit till landet under 2000-talet klarar cirka 60 procent inte av att tillfredsställande genomföra sin grundskoleutbildning. Ett stort antal av dem kan komma att så småningom återfinnas inom vuxenutbildningen som måste vara förberedd på att hantera en växande grupp unga vuxna med svag studiebakgrund och följaktligen även svag ställning på arbetsmarknaden.

Viktigt inför den kommande planeringsperioden är att hitta en balans mellan, å ena sidan satsningar på kortare utbildningar som kan leda till arbete relativt omgående, å andra sidan att stärka den gymnasiala vuxenutbildningen som ett viktigt redskap för att fler ska välja fortsatta studier med sikte på framtida bristyrken.

Konsekvenser av nya lagar

Den nya skollagen, vuxenutbildningsförordningen, de nya ämnes- och kursplanerna samt kunskapskraven för nya betygsskalan ska tillämpas inom kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare från den 1 juli 2012. Dock med en viss fördröjning för särskild utbildning för vuxna och dess kursplaner och betygssteg.

Den nya skollagen ställer krav på studie- och yrkesvägledning och att alla studerande ska ha en individuell studieplan. Ett arbete pågår för att utveckla de individuella studieplanerna som interagerar mellan studerande, antagningsenheten samt utbildningsanordnaren. Lagen är tydlig att en studieplan förutsätter en ömsesidig kontakt mellan studerande och en professionell vägledare. En ny arbetsuppgift som tillkommer vid antagningsenheten är att informera presumtiva studerande om reglerna för deras kommande studieekonomi via Centrala studiestödsnämnden (CSN).

Studievägledningen blir även alltmer komplex i samband med införandet av de nya kursplanerna och möjligheten till gymnasie- eller yrkesexamen. De föreskrifter för omvandling mellan gamla och nya kurser som finns kräver en omfattande information och vägledning för planeringen av studier.

Skolverket har i uppdrag att se över kursplanerna för grundläggande vuxenutbildning och särsvux. Nya beslut är ännu inte fattade av regeringen. Förslagen innebär att samtliga kurser inom den grundläggande nivån kommer att bli mer omfattande. Den största kursen är Svenska som andra språk som utökas från 450 till 1000 poäng. Om regeringen beslutar enligt förslagen, planerar förvaltningen att införa betygsgrundande delkurser i Svenska, Svenska som andra språk, Engelska samt Matematik. För att studerande ska läsa utifrån sina behov behöver förvaltningen införa obligatoriska tester.

I förslaget till utformning av kursen Svenska som andraspråk, har viss hänsyn tagits till de tankar som finns om tidsbegränsning av sfi och Skolverket har eftersträvat en harmonisering mellan sfi och Svenska som andraspråk för en smidigare övergång mellan de bägge skolformerna. Eftersom kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå är en rättighet kan en konsekvens bli att antalet studerande på den grundläggande nivån ökar om en sfi-begränsning genomförs. Omfattningen av antalet poäng som studerande läser kommer också att öka vilket innebär ökade kostnader.

Vuxenutbildningen är idag anslagsfinansierad. Om en allt större andel av tilldelade medel åtgår till den grundläggande vuxenutbildningen, blir konsekvensen att mindre utrymme ges den gymnasiala vuxenutbildningen. Detta kan innebära att nu gällande antagningskriterier måste ses över. Förvaltningen har även i uppdrag att utreda huruvida personer med svag koppling till arbetsmarknaden, men som redan har en gymnasieutbildning, ska kunna ges tillträde till gymnasiala utbildningar inom bristyrkesområden.

Kursplanerna inom matematiken kommer i och med införandet av vux12 förändras radikalt. För att undvika att studerande som kommer från dagens kurssystem till de nya kurserna har bristande förkunskaper, behöver orienteringskurser erbjudas generellt. Samtliga tester måste även omarbetas för att matcha de nya kursplanerna.

I den nya förordningen om vuxenutbildning, 2011:1108, som omfattar utbildning i svenska för invandrare, kommunal vuxenutbildning samt särskild utbildning för vuxna framgår att all vuxenutbildning ska bedrivas under hela året. Som en konsekvens av detta behöver lärarnas arbetstid ses över inom egenregi för att möta dessa krav.

En ytterligare förändring som införs den 1 juli 2012 är att det blir möjligt att till Skolväsendets överklagandenämnd överklaga antagningsbeslut. Förvaltningen håller för troligt att detta kommer bli en möjlighet som många individer kommer att pröva vilket leder till en ökad administration.

Sammantaget krävs, för att möta nya och utökade behov beroende på de förändringar som beslutats på nationell nivå, en utökad servicegrad och tillgänglighet vid antagningsenheten.

2.1 Arbetsmarknad

Jobbtorg Stockholm

Inflödet till Jobbtorg Stockholm har minskat de senaste två åren, vilket speglar att antalet försörjningsstödstagare på grund av arbetslöshet minskat. I början av 2012 märks dock en svag ökning av antalet bidragshushåll. En fortsatt försvagning av konjunkturen kan förväntas påverka både efterfrågan på försörjningsstöd och antalet aspiranter på Jobbtorg Stockholm på lite längre sikt. Minskningen av antalet medlemmar i arbetslöshetskassa kan komma att förstärka detta.

Huvuddelen av de som Jobbtorg Stockholm arbetar med har en svag ställning på arbetsmarknaden. Många tillhör den grupp som varit eller riskerar att bli långtidsarbetslösa oavsett konjunkturläge. Det kräver tydlig prioritering av aktiva insatser både av matchning mot de jobb som finns och yrkesförberedande insatser för att stärka individernas konkurrenskraft. Jobbtorgens inriktning på yrkesförberedande insatser är att erbjuda kortare insatser för att rusta aspiranter för yrken som kräver lägre kvalifikationer eller utbildning och där antalet jobb kanske inte beräknas öka, men där generationsväxlingen ändå kan medföra att det blir lediga jobb att söka. De ökande kraven på arbetsmarknaden kan dock komma att kräva insatser som för en del aspiranter kan förväntas ta längre tid än vad som normalt krävs för en arbetssökande att komma ut i arbete. Detta förutsätter dock att staden accepterar något längre insatser än idag efter gemensamma bedömningar från jobbtorg och berörd försörjningsstödsenhet.

De satsningar som staden som stor arbetsgivare gör för långtidsarbetslösa till exempel i form av Stockholmsvärdar inom trafik- och renhållningsnämnden är för många en reell chans att bryta en lång period av utanförskap. I budget för 2012 har äldre- och ungdomsnämnden fått i uppdrag att se över möjligheterna att skapa motsvarande möj-

ligheter inom äldreomsorgen. Arbetsmarknadsnämnden ser detta som mycket positivt och anser att det önskvärt att fler nämnder gavs samma möjlighet. Den form som prövats för kommunala ungdomsanställningar där arbetsmarknadsnämnden får medel för att finansiera anställningar har visat sig vara mycket framgångsrikt och kan användas för andra grupper än ungdomar.

Stadsdelsnämnderna har idag en stor grupp arbetslösa som får försörjningsstöd och som har behov av vissa rehabiliteringsinsatser för att kunna komma ut på arbetsmarknaden. Det märks ett ökande behov av verksamheter för bedömning av arbetsförmåga hos personer med diffusa hinder. Allt eftersom arbetsmarknadsnämnden inom sina verksamheter bygger upp en kompetens för grupper som står längre från arbetsmarknaden kan det vara rimligt att nämnden också får ett ökat ansvar för bedömning av personers förutsättningar inom olika arbetsområden. En tydligare gränsdragning mellan arbetsmarknadsnämndens och stadsdelsnämndernas ansvarsområden efterfrågas för att öka effektiviteten i arbetet och undvika dubbelarbete.

Trots det relativt goda arbetsmarknadsläget i Stockholm är ungdomsarbetslösheten fortfarande hög och problemen är särskilt stora för de ungdomar som saknar gymnasieutbildning. Satsningen på kommunala ungdomsanställningar för långtidsarbetslösa ungdomar behöver därför fortsätta. Det är dock väsentligt att denna satsning fullt ut finansieras med särskilda medel då det inte är möjligt för Jobbtorg Stockholm att inom ordinarie budget bära lönekostnader för ungdomsanställningar utan att detta påverkar verksamheten i övrigt.

Nämnden bedriver också utvecklingsarbete i projektform för att ge extra stöd till de ungdomar som av olika skäl har särskilda svårigheter på arbetsmarknaden. Resultaten av dessa insatser är goda. Under planeringsperioden ska ställning tas till hur de pågående projekten Merit och Filur kan implementeras i ordinarie verksamhet. Detta är viktigt då projekten visat sig ge värdefull förstärkning till de insatser för unga som nämnden kan tillhandahålla i ordinarie verksamhet. En central ungdomsverksamhet med ungdomsanställningar samt insatser som idag ges genom Merit och Filur skulle kunna utgöra ett mycket viktigt verktyg i det fortsatta ungdomsarbetet.

Nämnden får många förfrågningar från stadsdelsförvaltningarna om insatser för unga 20-25 år som står utanför skola och arbetsliv, men som inte har försörjningsstöd. En del i denna grupp nås genom olika uppsökande insatser men det saknas insatser för denna grupp inom stadens ram då arbetsmarknadsinsatser för gruppen är en fråga för Arbetsförmedlingen. Stadsdelsförvaltningarna uppfattar dock att många i denna grupp inte nås av förmedlingens insatser och erfarenheten visar också att många har en social problematik i kombination med arbetslöshet. Behoven för denna grupp behöver uppmärksammas ytterligare inom staden och i samverkan med Arbetsförmedlingen.

2.2 Stadsövergripande frågor

Flyktingmottagande

Stadens roll i flyktingmottagandet förändrades med Etableringsreformen som trädde i kraft den 1 december 2010. Nämndens stadsövergripande ansvar i flyktingfrågor kommer fortsättningsvis att ha fokus på samverkan mellan staden och arbetsförmedlingen. Inriktningen bör vara att staden aktivt ska bidra till en lyckad etablering så tidigt som möjligt så att flyktingar i möjligaste mån kan bli självförsörjande innan den tvååriga etableringsperioden löper ut.

Resultat av insatserna utifrån arbetsförmedlingens etableringsansvar

I december 2012 börjar de första deltagarna i Arbetsförmedlingens etableringsinsatser avsluta sin tvååriga etableringsperiod. De som då inte hunnit bli självförsörjande kan i de flesta fallen förväntas behöva försörjningsstöd och därmed också insatser från stadens sida. I februari 2012 var antalet deltagare i etableringsinsatser i Stockholm 534 personer. Många av dessa deltar i sfi och i samhällsorienteringen. Av hela gruppen var det cirka 30 procent som i februari också hade mer arbetslivsinriktade insatser i form av nystartsjobb, instegsjobb, praktik, utbildningsinsatser eller tillfällig anställning eller timanställning. Det är av dessa siffror svårt att utläsa hur stor andel som verkligen kan förväntas vara självförsörjande efter etableringsperioden.

Anhöriginvandring

En praxisförändring av anhöriginvandring medför troligen en ökad invandring av anhöriga till nyanlända i Stockholm – främst från Somalia. Uppskattningen är att det under kort tid kan komma cirka 1 000 anhöriga i olika åldrar – främst till stadsdelarna runt Järvafältet. Staden har påbörjat förberedelsearbetet, men det är först när regelverket är klart som lämpliga insatser kan planeras. Detta kommer med säkerhet att innebära behov av platser i förskola och skola, men sannolikt också behov av olika sociala insatser från stadsdelsnämnderna. För arbetsmarknadsinsatser och försörjning är oklart i vilken utsträckning de anhöriga kommer att omfattas av rätten till etableringsinsatser via Arbetsförmedlingen. De vuxna som inte erbjuds etableringsinsatser kan komma att vara i behov av försörjningsstöd och insatser från Jobbtorg Stockholm.

Statsbidrag för verksamhet till flyktingar

Arbetsmarknadsnämnden ansvarar för den kommunövergripande verksamheten statsbidrag för verksamhet till flyktingar. Den statliga utredningen "Översyn av den statliga ersättningen till kommuner för mottagande av ensamkommande barn" (Ds 2011:34) föreslår att ersättningar från staten ska utgå med schabloner och inte utifrån verklig kostnad som idag. Arbetsmarknadsnämnden vill uppmärksamma att detta kan leda till ökade kostnader för staden då de föreslagna schablonbeloppen är lågt satta jämfört med de kostnader som många stadsdelsnämnder faktiskt har för placeringar av ensamkommande barn.

Nationella minoriteter

Arbetsmarknadsnämnden ansvarar för samordning av arbetet utifrån stadens ansvar för nationella minoriteter. Lagen om nationella minoriteter trädde i kraft den 1 januari 2010 och innebär att de fem nationella minoriteterna har rätt till stöd från kommuner och andra myndigheter för att bevara sitt språk och sin kultur. Stockholm har ett särskilt ansvar som förvaltningsområde för finska som minoritetsspråk. Den finska gruppen har rätt till förskola och äldreomsorg, helt eller delvis, på finska samt rätt att kommunicera med myndigheter på finska. För övriga nationella minoriteter finns inga statliga bidrag för arbetet, vilket innebär att detta måste finansieras av staden. Förväntningarna på samråd och stöd är stora från flera av de nationella minoriteterna utifrån lagen och särskilda resurser behöver avsättas för att nämnden ska kunna fullgöra sitt uppdrag på ett bra sätt.

Stöd till personer med funktionsnedsättning

Staden har antagit ett särskilt program - Stockholm En stad för alla - för delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Programmet är ett styrdokument för stadens nämnder och styrelser och avser perioden 2011-2016. I programmet anges mål för stadens arbete och samtliga nämnder har i uppdrag att ange aktiviteter för att nå målen. I budget för 2012 ges arbetsmarknadsnämnden ett särskilt uppdrag att verka för att stadens bolag och förvaltningar ska anställa fler personer som har funktionsnedsättning.

Genom verksamheterna Jobbtorg Resurs och Open Eyes arbetar nämnden med att matcha personer med funktionsnedsättning till arbete eller praktik. Efterfrågan på platser inom Jobbtorg Resurs är fortsatt hög från stadsdelsnämnderna. Nämndens verksamhet Open Eyes framhålls även i nationella sammanhang som ett gott exempel på arbetssätt för att matcha fler funktionsnedsatta till arbete eller praktik. Verksamheten Open Eyes är dock av begränsad omfattning. En fortsatt satsning inom området förutsätter såväl en ökad integrering mellan Open Eyes och Jobbtorg Resurs som en förstärkning av arbetet inom Open Eyes. Praktik med visstidsanställning enligt den modell som framgångsrikt prövats för ungdomar skulle kunna vara ytterligare ett sätt för staden att bidra till att personer med funktionsnedsättning får arbetslivserfarenhet och referenser på vägen till andra jobb.

Utifrån nämndens samordningsansvar för staden insatser inom OSA (offentligt skyddat arbete) ska ett utvecklingsarbete ske för att garantera en mer likvärdig hantering över staden, men också för att undvika inlåsning i OSA under lång tid.

Uppföljningsansvaret för 16-19-åringar

Arbetsmarknadsnämnden ansvarar för att samordna arbetet med det kommunala uppföljningsansvaret för 16-19-åringarna. Detta kräver en utveckling av nya arbetssätt som påbörjats under 2011 och 2012, men som behöver fortsätta framåt. Det handlar både om att utveckla det uppsökande arbetet men också utveckla nya insatser lämpade för målgruppen. Frågan är särskilt komplicerad då denna grupp unga inte har försörjningsstöd och där inga ekonomiska incitament finns för den unge att delta i olika aktiviteter.

Nämnden har i budget för 2012 tilldelats medel motsvarande en central samordnare samt fem lokala samordnare/upsökare. Successivt ökar antalet ungdomar och inför 2013 bedömer nämnden att det kommer att finnas ett ökat behov av insatser som är anpassade för de ungdomar som nämnden når i det uppsökande arbetet. En del av dessa insatser kan byggas i samarbete med utbildningsnämnden men erfarenheten av uppsökande arbete hittills visar också att det finns behov av sociala stödinsatser för många.

2.3 Utbildning i svenska för invandrare (sfi)

Antalet studerande i sfi har ökat under ett antal år och allt tyder på att denna ökning fortsätter – antalet helårsplatser har ökat från 8 382 under 2009 till 9 177 under 2011. Det är på grund av osäkerhet om vad ett par statliga utredningar får för konsekvenser för verksamheten svårt att bedöma volymerna för den senare delen av den aktuella perioden. Bedömningen är att antalet helårsplatser kommer att bli 9 200 under 2012 och 2013 och sedan sjunka till 8 500 under 2014.

Fokus inom sfi ligger på de studerandes kommande arbets- och yrkesliv. Under de närmaste åren kommer en fortsatt satsning att göras på kopplingen mellan svenskundervisning, livet i Sverige och den studerandes framtidsval.

Målgruppen i sfi är mycket heterogen vilket ställer stora krav på flexibilitet och variation. Stockholm har redan idag ett stort utbud av kurser och har kommit relativt långt när det gäller individ- och behovsanpassning av utbildningen. Målet är att öka individ- och behovsanpassningen för att möjliggöra ett snabbare inträde i arbets- och samhällslivet. För att kunna erbjuda olika insatser och ge de studerande en introduktion till arbetslivet är ambitionen att öka samarbetet med näringslivet men också att utveckla helhetslösningar där sfi, vuxenutbildning och arbetslivsförberedande aktiviteter ingår. Projektet Språkstöd för nyanlända implementeras som en enhet inom SFI-avdelningen vilket öppnar för nya samverkansformer.

De studerande i sfi i Stockholm är välutbildade och utgör en resurs för staden. Andelen högutbildade har ökat under de senaste åren. För att ta vara på deras kompetens och underlätta för dem att komma ut i arbete har ett stort engagemang lagts ner på det regionala samarbetet kring olika sfx – utbildningar i svenska för yrkesutbildade. Nämnden har fyra egna sfx och kommer att medverka aktivt för skapandet av fler sådana – både i Stockholm och i kranskommunerna.

Även för andra studerande är ambitionen att öka antalet sfi-kurser med en tydlig yrkesinriktning och att sedan erbjuda de studerande möjlighet att gå någon kortare yrkesutbildning med stöd av svensklärare och i vissa fall också av modersmållärare. Under våren 2012 genomförs en sådan kurs för restaurangbiträden på Stockholms Hotell- och Restaurangskola och fler liknande satsningar planeras.

En mindre andel studerande är mycket kortutbildad och står därför långt från arbetsmarknaden. Det har i projekten Rätt steg och Språkstöd för nyanlända visat sig att det genom riktade, konkreta insatser kombinerade med sfi går att underlätta och snabba på vägen mot arbete även för denna grupp. Med utgångspunkt i dessa erfarenheter är målet att utveckla nya insatser och arbetsformer.

En annan grupp som har särskilda behov som kräver extra insatser är gruppen invandrare som varit i landet en längre tid och som av olika skäl återupptar sina sfi-studier. Gruppen ökar och bedöms på grund av det rådande konjunkurläget komma att fortsätta att öka. Många av dem har specifika behov som att klara dokumentation eller kunna läsa olika instruktioner inom ramen för sitt arbete. Målet för dem är antingen att kunna behålla sitt arbete eller att komma tillbaka till arbetslivet.

Både gruppen kortutbildade och de som återupptar sina studier efter en längre tid i landet behöver studera i mindre grupper och kräver mycket stöd. För att kunna erbjuda det behövs en resursförstärkning.

Regeringen tillsatte 2009 en utredning (Dir. 2009:117) om tidsbegränsning i svenskundervisning för invandrare. Ett betänkande presenterades i mars 2011 och gick sedan ut på remiss. Frågan om en eventuell tidsbegränsning har skjutits upp och bakats in i en ny utredning (Dir 2011:81) om ökad valfrihet och individuell anpassning av utbildning i svenska för invandrare. Syftet är att införa en sfi-peng för att öka individens möjligheter att själv välja anordnare. Utredningen ska redovisas den 28 september 2012.

Tanken med en sfi-peng är att privata utbildningsanordnare ska kunna få rätt att bedriva sfi på i stort sett samma villkor som folkhögskolor kan göra det sedan den 1 januari 2011. Införandet av en sfi-peng skulle med största sannolikhet leda till att både de privata utbildningsanordnare som nu är upphandlade av staden och andra kommer att kunna bedriva sfi i Stockholm. Det är svårt att se några andra konsekvenser än att volymerna av sfi i egen regi kan påverkas och att det i framtiden kanske inte blir nödvändigt att upphandla sfi. Två andra utredningar som också kan få konsekvenser för sfi är en utredning (Dir 2011:88) om ökat arbetskräftsdeltagande bland nyanlända utrikes födda kvinnor och anhöriginvandrare ska se vilka insatser som krävs för att öka invandrade kvinnors, särskilt de med låg utbildning, möjligheter till arbete. Ett viktigt område är utbildning och kombinationen utbildning – barnpassning. Sfi omnämns som en insats samt utredningen (Dir 2011:92) om översyn av den kommunala vuxenutbildningen på grundläggande nivå (U2011:07). Den handlar inte i första hand om sfi men utredningen ska ta upp frågan om gränsdragningen mellan sfi och svenska som andraspråk på grundläggande nivå.

Regiongemensam samhällsorientering

Samhällsorientering ska enligt förordningen 2010:137 erbjudas alla nyanlända som omfattas av etableringslagen. Staden har tillsammans med 24 andra kommuner i länet samverkat kring upphandling av samhällsorientering. Verksamheten administreras av ett regiongemensamt kansli som formellt är en del av SFI-avdelningen.

Regeringen har aviserat att målgruppen kommer att utökas. Det är inte klart hur utökningen kommer att utformas, inte heller när den ska genomföras. Detta är därför svårt att bedöma konsekvenserna av förändringen. Om målgruppen utökas till

stora delar av gruppen nyanlända invandrare är det möjligt att vissa kommuner väljer att lämna det regionala samarbetet för att bedriva verksamheten i egen regi.

Arbetsmarknadsnämndens ambition är även fortsättningsvis att samverka med övriga kommuner kring såväl upphandling som administration.

2.5 Vuxenutbildning

Bedömningen är att omfattningen av kommunal vuxenutbildning troligen kommer öka, vilket beror på nya förutsättningar inom gymnasiereformen, vux12. Om många studerande väljer att läsa till en examen så kommer individen att läsa betydligt fler kurser än idag, vilket leder till ökade kostnader. Samtidigt som gruppen unga personer utan gymnasieutbildning ökar, minskar elevkullarna inom ungdomsgymnasiet under perioden. Detta försvårar möjligheten att förutse tillströmning till den kommunala vuxenutbildningen. Ungdomar som 2011 påbörjade yrkesutbildningar inom den nya gymnasieskolan har rätt att studera vid komvux för att få allmän behörighet. Denna reform slår igenom först 2014 och är svår att förutse omfattningen av. Riksdagen har i februari 2012 beslutat om ett riktat statsbidrag till den kommunala vuxenutbildningen, vad detta kan innebära är i dagsläget inte känt.

Inom vuxenutbildningen pågår ett flertal utvecklingsområden som sträcker sig över en längre tid. Resultaten inom den grundläggande nivån ska förbättras generellt samt matematikresultaten inom samtliga nivåer. Analys av uppnådda resultat och kvalitet ska stärkas likaså uppföljningen av avtal hos samtliga utbildningsanordnare. Inom egen regi kan nya utbildningsformer komma prövas som anpassas till jobbtorgens målgrupp.

Regional samverkan

Arbetet med att skapa en gemensam vuxenutbildningsregion inom länet fortsätter. Samtliga kommuner har undertecknat en avsiktsförklaring och en ny gemensam handlingsplan antogs hösten 2011. Som konsekvens av KSL-samarbetet och samtliga kommuners strävan, har Stockholm sedan den 1 juli 2011 ett formaliserat samarbete med nio andra kommuner i länet. Utöver denna vuxtio samverkan har även ytterligare åtta kommuner gått samman om en likartad upphandling. Detta innebär att 18 kommuner i länet har i stort sett identiska avtal med 26 utbildningsanordnare. Samarbete och erfarenhetsutbyte kommer redan innevarande år att utökas till att omfatta alla dessa kommuner med bland annat en gemensam utbildningsmessa. I samband med att förvaltningen upphandlar ett nytt antagningsssystem, erbjuds samtliga kommuner i länet att delta i denna upphandling. Ett stort administrativt steg skulle då tas om många kommuner ansluter sig. Inom Länsstyrelsen pågår ett samarbete om ett gemensamt regionalt studieinformations – vägledningscenter. KSL, Stockholms akademiska forum, förvaltningen samt representanter från yrkeshögskole- och folkhögskoleutbildningar deltar i dessa diskussioner med anledning av att studerande över 20 år ska få en informationsväg in till vuxenutbildning men framförallt få en samlad information om eftergymnasiala utbildningar.

2.6 Nämnd- och gemensam administration

Den gemensamma administrationens syfte är att stödja nämndens verksamheter. Ett ständigt kvalitets- och effektiviseringsarbete ska medföra att kostnaderna för den gemensamma administrationen hålls så låga som möjligt. En översyn av vilka funktioner och kostnader som ska hanteras i verksamheten eller inom den gemensamma administrationen sker löpande.

2.7 Medarbetarfrågor

Inom arbetsmarknadsnämndens verksamheter finns medarbetare med företrädesvis beteendevetenskaplig-, socionom- eller lärarutbildning. Rekryteringsbehovet de kommande åren kommer vara relativt stort då pensionsavgångarna inom sfi och vuxenutbildningen är stora och att nämnden tillförs nya uppdrag. Det är varken brist på, eller god tillgång till ovan nämnda yrkesgrupper och det bedöms också råda fortsatt balans inom de närmsta åren med undantag för sfi-lärare, lärare inom matematik och naturvetenskap samt vissa yrkeslärare. Nämndens egen-regi - verksamheter bedöms klara personalförsörjningen inom bristyrkena förhållandevis väl men det finns viss osäkerhet huruvida övriga aktörer inom vuxenutbildningen och sfi ska säkerställa att framtida rekryteringsbehov fylls av kvalificerade sökanden.

Ledarförsörjningen är en angelägen fråga då flera pensionsavgångar väntas de närmaste åren i kombination med att intresset för ledaruppdrag tenderar att minska. Satsningar på redan anställda medarbetare som har potential för framtida ledaruppdrag bör därför prioriteras. Utveckling av befintliga ledare kommer också vara en viktig fråga de kommande åren, där chefsutvecklingsprogram måste utformas lokalt. Nämnden efterlyser också fler centralt samordnade aktiviteter av kvalitets- och effektivitetsskäl. Kostnader för externa chefsrekryteringar bedöms öka då större ansträngningar behövs för att hitta kvalificerade sökanden. Omställningsbehovet inom verksamheterna bedöms inte behöva leda till många övertalighetssituationer, dock bedöms dessa blir mer kostsamma för nämnden än tidigare mot bakgrund av det nya kollektivavtalet vid omställning, KOM-KL som trädde i kraft vid årsskiftet 2011/2012. Det finns anledning att utarbeta former för mer flexibla tjänster utifrån att verksamhetens behov förändras och för att undvika övertalighet. Det nya avtalet och den hanteringsordning som följer vid neddragningssituationer ställer framledes mycket högre krav på arbetsgivaren att ta fram långsiktiga strategier för bemanning, varför mer tid behöver sättas av för planering av organisation inför varje år.

3. Sammanfattande ekonomisk analys

3.1 Drift

Inom arbetsmarknadsavdelningen har en minskning av antalet aspiranter skett vid Jobbtorg Stockholm, vilket även fick genomslag i kommunfullmäktigens budget för 2012. Det kvarstår dock en stor grupp arbetslösa som kräver särskilda och omfattande insatser. De medel som kommunfullmäktige avsatt för de 400 ungdoms-anställningarna motsvarar inte kostnaderna.

Inom sfi har volymen ökat under de senaste åren. Bedömningen är att den nivån kvarstår eller ökar ytterligare under planperioden. Införandet av en sfi-peng och nya lagkrav kommer att påverka driftkostnaderna.

Behovet av vuxenutbildning är svår att bedöma. Några tydliga samband med konjunktur, arbetslöshet med mera går inte att finna. Volymen inom verksamheten har varit relativt konstant (jfr text under Vux) de senaste åren varför det är rimligt att anta att den fortsätter vara det under planperioden. Eventuellt kommande statsbidrag till olika vuxenutbildningar påverkar volymen.

Av lokalförsörjningsplanen framgår att det finns risk för hyresökningar, framförallt för lokaler som hyrs av Skolfastigheter i Stockholm (SISAB).

Ansvaret för och medel till sommarjobb ligger hos stadsdelsnämnderna. Då arbetsmarknadsnämnden har ett samordningsansvar om information om sommarjobb har också nämnden fått ansvar för e-tjänsten "Söka sommarjobb". De kostnader som uppstår för drift och administration förutsetts framöver fördelas på de nämnder som i sin verksamhet har nytta av e-tjänsten.

Arbetsmarknadsnämnden ansvarar för återsökning av statsbidrag för vissa flyktingar. I plan för budget 2013 och 2014 är intäkterna minskade från 80,8 mnkr 2012 till noll. Intäkterna för de kommande åren är svåra att bedöma. Förvaltningens uppskattning är att intäkterna sjunker och kan halveras jämfört med årets nivå. Däremot är det inte sannolikt att bidragen och därmed intäkterna upphör.

3.2 Lokalförsörjningsplan

Förutom kostnadsökning till följd av förändringar i konsumentprisindex uppstår de största kostnadsförändringarna sannolikt till följd av ett nytt ramavtal mellan staden och SISAB. Hyreskostnaden bedöms, med ett nytt avtal, öka för arbetsmarknadsnämndens lokaler med cirka 9 mnkr per år.

En översyn av lokalbeståndet och lokalbehovet har skett med anledning av att arbetsmarknadsnämnden tog över lokaler från socialnämnden och utbildningsnämnden. En viktig fråga är att uppdatera verksamhetssystemet LOIS och använda detta i planeringsarbetet samt även för andra lokalkostnader som el och städ.

I bilaga 1 redovisas lokalförsörjningsplanen.

3.2 Investeringar

Nämnden har en investeringsbudget på 0,3 mnkr årligen som inte bedöms behöva ökas under perioden.

3.3 Betydande projekt som inte är investeringar

Arbetsmarknadsnämnden bedriver olika projekt för att rusta människor för arbete och studier. Det är vanligt att de delfinansieras av fonder och då främst Europeiska socialfonden, (ESF). Socialfonden stöder projekt som främjar kompetensutveckling och motverkar utanförskap. ESF:s pågående programperiod avslutas 2013 och samtliga av nämndens pågående projekt har startats under denna programperiod. En ny programperiod kommer att pågå fram till 2021 men det blir inte per automatik Svenska ESF-rådet som administrerar den utan det finns fler potentiella aktörer.

Ett annat intressant program är det interregionala samarbetsprogrammet URBACT som finansieras av den Europeiska regionala utvecklingsfonden. URBACT arbetar för att städer inom Europa ska arbeta tillsammans och utbyta erfarenheter. Fokus ligger på att skapa attraktiva städer som fungerar som motorer för tillväxt och jobb. Precis som ESF slutar deras programperiod 2013 och informationen om vad som händer sen finns ännu inte tillgänglig.

Jobbtorg Stockholm har ett tydligt uppdrag att bedriva metodutvecklingsarbete och att använda de möjligheter som Europeiska Socialfonden och andra liknande fonder ger. Ett antal projekt har startats samtliga kommer att avvecklas under perioden 2013-2015 då projekttiden upphör i samband med att nuvarande programperiod för EU:s fonder är slut 2014. Nämnden behöver därmed under planeringsperioden ta ställning till om och på vilket sätt projekten bör implementeras. Detta kan i vissa fall ske inom ramen för ordinarie budget men kan i andra fall kräva särskilda satsningar.

4. Övriga redovisningar

4.1 Utvecklingsmodellen

I samarbete med utbildningsnämnden utvecklas en ny skolplattform som ska ersätta stordatasystem Hanna och andra kringsystem. Arbetet påbörjades 2011 och beräknas pågå i etapper under ett antal år.

För att effektivisera arbetsmarknadsavdelningens IT-stöd med målet att handläggarna på de lokala jobbtorgen ska kunna arbeta i ett och samma system vidareutvecklas FLAI - tid. Stadsdelsförvaltningarna och socialförvaltningens enhet för hemlösa kommer att ha insyn i systemet och därmed underlättas samarbetet med arbetsmarknadsförvaltningen.

I samarbete med socialförvaltningen ska arbetsmarknadsförvaltningen bidra till utvecklingen av uppgraderingen av journalföringssystemet Alpen med målet att tillse behoven för våra verksamheter inom arbetsmarknadsavdelning, START och Krami Stockholm.

Förvaltningen kommer att bidra till en utveckling och förbättring av Serviceportalen och Fakturaportalen för att öka användarvänligheten och därmed underlätta för behöriga beställare och godkännare att hantera beställningar och administration, vilket också kan bidra till en effektivare handläggning. Förvaltningen ska bidra i arbetet med UCC (Unified Communications and Collaboration) genom att nära följa projektet och bidra med egna erfarenheter och möjliga tillämpningsområden.

Förvaltningen kommer att prioritera arbetet med att öka möjligheten till digitaliserad hantering av registratur och nämnsadministration.

4.2 E-tjänster

Jobbtorgsportalen lanserades våren 2012 och ska utvärderas för att vidareutvecklas som verksamhetssystem. Jobbtorgsportalen för framtida behov och förändringar. E-tjänsterna Söka sommarjobb och Registrera sommarjobb ska utvärderas för att vidareutvecklas inför 2013.

4.3 Områden som kan överföras till Kontaktcenter

Då förvaltningen är ny har ännu inga områden identifierats som kan överföras till servicenämndens Kontaktcenter. I samband med en översyn bland annat av intagningsystemet inom vuxenutbildningen ska även möjligheten att överföra vissa frågor till Kontaktcenter övervägas.

Dnr AMN 2012-0120-
1.2
SID 20 (20)

Bilaga: Lokalförsörjningsplan